

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
Факультет культурології та соціальних комунікацій
Кафедра музейно-туристичної діяльності

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ: ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ ВИМІР»

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність – 026 «Сценічне мистецтво»
Освітньо-професійна програма – «Режисура шоу та артпроектів»
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Харків, 2024

Силабус склала:

Ольга **БІРЬОВА**, кандидат історичних наук, доцент кафедри музейно-туристичної діяльності

Силабус затверджено на засіданні кафедри музейно-туристичної діяльності

Протокол № 1 від 22 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри музейно-туристичної діяльності

(підпис) _____ Анатолій ЩЕРБАНЬ

Зміни до силабусу оновлено на засіданні кафедри музейно-туристичної діяльності

Протокол № 7 від 4 листопада 2024 р.

Завідувач кафедри музейно-туристичної діяльності

(підпис) _____ Анатолій ЩЕРБАНЬ

Силабус затверджено на засіданні ради факультету культурології та соціальних комунікацій

Протокол № 1 від «26» серпня 2024 року

Голова ради факультету КСК _____ Наталя КОРЖИК

Зміни до силабусу оновлено на засіданні ради факультету культурології та соціальних комунікацій

Протокол № 4 від «21» листопада 2024 року

Голова ради факультету КСК _____ Наталя КОРЖИК

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Назва дисципліни	Історія України: цивілізаційний вимір
Викладач	Бірьова Ольга Юрїївна
Контактний телефон та e-mail викладача	+38(095)-888-2008 olga72480@gmail.com
Інформація про консультації	щотижня
Логіка вивчення курсу	<i>Пререквізити:</i> Дисципліна «Історія України: цивілізаційний вимір» функціонує і розвивається у нерозривному зв'язку із багатьма суспільними науками (історія української культури, історія світової художньої культури, історія театру та ін.). <i>Постреквізити:</i> Своєю чергою, здобуті студентами у ході вивчення навчальної дисципліни «Історія України: цивілізаційний вимір» історичні знання у вигляді умінь, навичок стане теоретичним підґрунтям подальшого навчання у вищій школі.

2. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальна дисципліна «Історія України: цивілізаційний вимір» належить до обов'язкових предметів, циклу загальної підготовки. Вона покликана допомогти студенту досягнути розуміння сутності історичного процесу, навичок науково-практичної та науково-дослідної роботи; надати знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово; здатність робити презентації усно із візуальним супроводом.

3. МЕТА КУРСУ

Мета вивчення дисципліни – Визначити особливості розвитку українського народу від стародавніх часів до сьогодення; вивчити політичний і соціально-політичний розвиток, стан культури; вміти користуватися історичною літературою. У результаті вивчення даного курсу студент повинен знати стан внутрішньої і зовнішньої політики України, основні тенденції розвитку українських земель у різні періоди їх історії, основну хронологію подій.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ

ІК - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері сценічного мистецтва із застосуванням теорій та методів мистецтвознавства, театральної педагогіки, психології творчості, культурології.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

СК14. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.

СК15. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

СК18. Здатність здійснювати професійну режисерську та організаційну діяльність при постановці сценічних творів: артпроектів, вистав, театралізованих видовищ, свят, шоупрограм та інших форм сценічного мистецтва.

5. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН09. Співвідносити мистецькі ідеї і твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння. Володіти теоретичними знаннями і професійними практиками в режисурі, вміти надавати оцінку стратегічному розвитку творчого та навчального процесів.

ПРН13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПРН15. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури і мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	обов'язкова навчальна дисципліна	
Формат курсу	денна та заочна форма навчання, 1 курс, 1 семестр	
Обсяг курсу	кількість кредитів – 3	
	загальна кількість годин – 90	
	аудиторні заняття - 30 год. (денна), 10 год. (заочна)	
	лекційні заняття 20 год. (денна) 6 год. (заочна)	семінарські заняття 10 год. (денна) 4 год. (заочна)
	самостійна робота 60 год. (денна) 80 год. (заочна)	
Технічне і програмне забезпечення / обладнання	Проектор мультимед., проекційний екран, лазерний презентер. У разі організації освітнього процесу в режимі онлайн - Classroom, Meet у корпоративному освітньому сервісі Google Workspace for Education.	
Форми, види навчальних занять та методи навчання	Форми: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи. Види: лекції, семінарські. Методи: Проблемний (проблемно-пошуковий) метод; вербальний метод; інтерактивні методи (діалог Сократа, PRES-формула).	

Поточний контроль	опитування (усне та письмове); доповідь на семінарських заняттях; презентація самостійної роботи в електронній формі (Canva, Power Point).
Підсумковий контроль	іспит
Політика курсу*	<p>Умовами опанування навчальної дисципліни: «Історія України: цивілізаційний вибір» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● систематичне виконання усіх поставлених завдань; ● дотримання «Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в Харківській державній академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf); ● дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html; «Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html); ● запобігання / протидія булінгу (цькуванню) – («Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb22.pdf); ● невідкладне вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf); ● визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf

7. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі					
		л	п	с	інд	с.р.		л	п	с	ін д	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1 2	13	
Тема 1. Вступ.	8	2	-	-	-	6	8	0,5	-	-	-	-	7,5
Тема 2. Зміни в адміністративно-територіальному поділі України.	10	2	-	2	-	6	10	0,5	-	0,5	-	-	9
Тема 3. Київська Русь – світова держава Середньовіччя.	8	2	-	-	-	6	8	0,5	-	-	-	-	7,5
Тема 4. Козацтво: український феномен та міжнародне значення.	10	2	-	2	-	6	10	0,5	-	1	-	-	8,5
Тема 5. Релігійні та освітні процеси в Україні: світові паралелі.	8	2	-	-	-	6	8	0,5	-	-	-	-	7,5
Тема 6. Трансформація соціальних відносин та відродження національної свідомості.	10	2	-	2	-	6	10	0,5	-	1	-	-	8,5
Тема 7. Економічний розвиток України в контексті світових досягнень.	8	2	-	-	-	6	8	1	-	-	-	-	7
Тема 8. Участь українців у міжнародних війнах.	10	2	-	2	-	6	10	1	-	0,5	-	-	8,5
Тема 9. Світові традиції парламентаризму в Україні. Світова дипломатія: український внесок.	8	2	-	-	-	6	8	0,5	-	-	-	-	7,5
Тема 10. Внесок України у світову культуру.	10	2	-	2	-	6	10	0,5	-	1	-	-	8,5
Усього	90	20	-	10	-	60	90	6	-	4	-	-	80

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль:

Робота на семінарських заняттях – максимально 25 балів (5 семінарів по 5 балів);

Самостійна робота – максимально 35 балів (за 10 тем).

Підсумковий контроль

Екзамен (тестування) – максимально 40 балів.

Всього: 100 балів.

Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль										Екзамен	Усього
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
4	8	4	8	4	8	4	8	4	8	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва	Питання до семінарського заняття	Рекомендована джерела	Кількість балів
1.	Аналіз статей «Руської Правди».	1. Кількість редакцій «Руської Правди». 2. Питання авторства джерела. 3. Основний зміст документу. 4. Соціальний поділ населення. 5. Грошові одиниці Київської Русі, згідно джерела.	1; 15; 16	5
2.	Гетьманські статті: порівняльний аналіз	1. Походження та час створення джерела. 2. Аналіз Березневих статей. 3. Переяславські статті. 4. Московські статті. 5. Глухівські статті.	1; 15; 16	5

		6. Конотопські статті. 7. Порівняльний аналіз основних питань, зазначених в статтях.		
3.	Театральне мистецтво України: світовий внесок.	1. Становлення на розвиток театрального мистецтва в Україні. 2. Театральний репертуар та його трансформація. 3. Видатні театральні постаті.	1; 2; 9; 10	5
4.	Аналіз документів часів Української революції 1917-1921 рр.	1. Аналіз універсалів Центральної Ради. 2. Конституція М. Грушевського. 3. Спогади діячів Української революції 1917 – 1921 рр. 4. УНП: лідери та програма.	1; 10; 15; 16	5
5.	Публічна та цифрова історія.	1. Особливості публічної. 2. Заклади культури та освіти – транслятори історичного знання. 3. Цифрова історія в сучасному житті. 4. Розбір кейсу достовірності цифрової інформації.	10; 11; 14	5
Разом				25

10. ТЕМИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва	Кількість балів
1	Трипільська культура: характеристика та історичні оцінки	4
2	Галицько-Волинська держава – наступниця Київської Русі.	3
3	Приєднання українських земель до Литви та Польщі.	4
4	Формування козацького стану.	3
5	І. Мазепа – меценат української культури.	4
6	Становище українських земель у ХІХ ст.	3
7	Розвиток промисловості та сільського господарства на початку ХХ ст.	4
8	Україна в роки Другої світової війни.	3
9	"Відлига" та її характер в Україні.	4
10	Зовнішня політика незалежної України.	3
Разом		35

11. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ СЕМЕСТРОВОГО ТЕСТУВАННЯ

1. Спеціальні історичні дисципліни та їх призначення.
2. Джерела з історії України.
3. Символіка України.
4. Історична хронологія.
5. Історіографія.
6. Трансформація адміністративного поділу України.
7. Заселення Слобідського регіону.
8. Заселення Південної України та Криму.

9. Версії генезису слов'янських племен.
10. Київська Русь (Україна): питання утворення держави.
11. Перші правителі Київської Русі (України) та розквіт держави.
12. Версії виникнення козацтва.
13. Запорізька Січ: територія та устрій.
14. Українська козацька революція в контексті світових революцій середньовіччя.
15. Ліквідація Запорозької Січі та її історичне значення.
16. Козацькі традиції боротьби за свободу у XVIII ст.
17. Давні форми вірувань та релігія слов'янських племен.
18. Світова Реформація та Україна. Представники протестантизму в Україні.
19. Доля українських церков у XX ст. за часів радянської влади.
20. Виникнення університетів в Україні: світове значення.
21. Соціальний поділ населення в часи Київської Русі та литовсько-польську добу.
22. Соціальний поділ населення у XVIII-XIX ст.
23. Соціальні зміни у XX ст.
24. Економічний розвиток в часи Київської Русі.
25. Економіка України в литовсько-польські часи.
26. Економічний розвиток у XVIII-XIX ст.
27. Економічний розвиток у XX-XXI ст.
28. Україна у війнах за часів литовського та польського панування.
29. Українці у війні з Наполеоном.
30. I Світова війна та Україна.
31. Українці у II світовій війні. Наслідки війни для України.
32. Анексія Криму та Донбасу.
33. Український театр: історія поступу.
34. Український фольклор.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Обов'язкова

1. Бойко О.Д. Нариси з новітньої історії України: (1985 – 1991 рр.): Навч. посіб. / О.Д. Бойко. – К.: Кондор, 2004. – 356 с.
2. Борисенко В.Й. Курс української історії з найдавніших часів до XX ст. / В. Й. Борисенко. – К.: Либідь, 1998. – 616 с.
3. Литвин В.М. Історія України / В.М. Литвин. – Вид. 3-е. – К.: Наук. думка, 2009. – 821 с.

Додаткова

4. Історія України (для студентів всіх бакалаврських напрямів) : навчальний посібник / А. І. Безуглий, Л. П. Громова, Д. О. Мельников, А. Б. Пономаренко. Вінниця : ВНТУ, 2008.
5. Історія України: навчальний посібник / В. Б.Гарін, І. А. Кіпцар, О. В. Кондратенко. К., 2012.
6. Федака С. Д. Історія України з найдавніших часів до 1648 року: Навч. посіб. К., 2014.
7. Бакалець О. А. Історія України з найдавніших часів до початку XXI століття: конспект лекцій, персоналії, таблиці, документи, хронологія, словник: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Львів: «Магнолія 2006», 2015. 524 с.
8. Комаринська З. М. Історія України : посібник для самостійного вивчення та підготовки до семінарських занять. Львів : ЛБІ НБУ, 2005. 191 с.
9. Савченко Н. М. Історія України: модульний курс : навчальний посібник. К. : Видав. «Фірма ІНКОС», «Центр навчальної літератури», 2006. 544 с.

Інформаційні ресурси Інтернет

10. Бібліотека Харківської державної академії культури. Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua>
11. Бібліотека java. Режим доступу: <https://javalibre.com.ua/java-book/genre/history/page/1>
12. Національна бібліотека України ім. І.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
13. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка. Режим доступу: <http://korolenko.kharkov.com>
14. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Режим доступу: <http://www-library.univer.kharkov.ua/ukr/>
15. <http://exlibris.org.ua/>
16. <http://litopys.org.ua/>
17. <http://diasporiana.org.ua/>